

*Sandra Lauciņa; maģistrante
Baltijas Starptautiskā akadēmija
Latvija*

Lietas izskatīšanas piekritība bāriņtiesās par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu

Anotācija. Latvijā ne reti pastāv problēmas ar vecāku pienākumu pildīšanu, kas var novest pie aizgādības tiesību pārtraukšanas. Kā šī pārtraukšana notiek no likumiskās puses un praktiskās puses. Pētījuma mērķis: izpētīt vai nepastāv tiesiskās un praktiskās problēmas bāriņtiesās jautājumu risināšanā par aizgādības tiesību pārtraukšanu un tieši saistībā ar lietas piekritību. Novitāte: izpētīts vai un kā deklarētās dzīvesvietas principa ieviešana Bāriņtiesu likumā no dažādiem aspektiem sekmē, vai tieši otrādi - traucē, bāriņtiesās pieņemt lēmumus par aizgādības tiesību pārtraukšanu. Secinājumi: ja vecākiem, par kuriem tiek ierosināta lieta par aizgādības tiesību pārtraukšanu, deklarētā dzīvesvieta nesakrīt ar pastāvīgo dzīvesvietu, tad pēc pašreizējās piekritības, t.i., ja jautājumu skata vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa, tad šai bāriņtiesai tomēr rodas grūtības objektīvi un laicīgi, ar mazākiem resursiem izvērtēt aizgādības tiesību pārtraukšanas pamatotību.

Atslēgas vārdi: aizgādības tiesību pārtraukšana, bāriņtiesa, deklarētā dzīvesvieta, piekritība, vecāki.

*Sandra Laucina, Master's Student
Baltic International Academy
Latvia*

Termination or renewal of custody rights of the children in Orphan's Court

Abstract. Problems with fulfilling parental responsibility that might lead to termination of custody rights are not a rarity in Latvia. How is the termination carried out from the legal and practical point of view? Research aim is to investigate whether there are legal and practical problems in solving Orphan's Court matters on custody rights termination directly connected to jurisdiction. Research task: research on whether and how the introduction of declared place of residence principle in the Orphan's Court Law promotes or hinders the decision process on custody rights in Orphan's courts. Conclusions: if the declared place of residence of parents against whom a case on custody right termination is filed does not match with the actual place of residence, then, with the current jurisdiction, e.g. if the dispute is investigated by the Orphan's Court of the parents' declared place of residence, then this Orphan's court encounters hardship to objectively and in a timely manner, with less resources evaluate the reason for terminating custody rights.

Key words: termination of custody rights, Orphan's Court, declared place of residence, jurisdiction, parents.

*Сандра Лауциня; магистрант
Балтийская Международная Академия
Латвия*

Подведомственность дел в вопросах о прекращении и возобновлении прав попечительства над детьми в сиротском суде

Аннотация. В Латвии нередко существуют проблемы с родительскими обязанностями. Это может привести к прекращению родительских прав. Как это происходит с правовой и с практической стороны? Цель исследования: исследовать, существуют ли правовые и практические проблемы, когда сиротский суд решает вопросы о прекращении прав попечительства над детьми и непосредственно в связи с определением подведомственности. Исследовано, как введение принципа декларирования местожительства в Законе о сиротском суде, способствуют, или, наоборот - мешает в сиротском суде принимать решения о прекращении прав попечительства над детьми. Вывод: решая вопросы о прекращении прав попечительства над детьми, принцип декларирования местожительства, определяя подведомственность мешает своевременно и объективно оценить обоснованность прекращения прав попечительства над детьми, если фактическое местожительство родителей не совпадают с декларированным местожительством.

Ключевые слова: прекращение прав попечительства над детьми, сиротский суд, декларированное местожительство, подведомственность, родители.

levads

Vecāku un bērnu savstarpējās attiecības jau kopš ģimenes atzīšanas pašiem pirmsākumiem ir tikušas reglamentētas - senāk tās regulēja paražu tiesības, bet mūsdienās, vecāku un bērnu savstarpējās attiecības tiek regulētas jau ar rakstītām tiesību normām un to pārkāpumu gadījumā ģimenes locekļu savstarpējo attiecību regulējumā iejaucas jau valsts vai pašvaldību iestādes. Galējā gadījumā, ja vecāki nepilda savus pienākumus, vecākiem likumā noteiktā kārtībā var pārtraukt vai pat atņemt aizgādības tiesības uz bērniem.

Iesākoties 2017. gadam, izskanēja traģisks ziņas par bērnu nāvēm ģimenē, kuras būtībā varēja arī novērst, ja ģimenei jau laicīgi būtu pievērsta vajadzīgā uzmanība. Kas vainīgs - vecāki, sabiedrības vienaldzība, valsts un pašvaldību institūciju nepietiekamas darbības, vai nepietiekams normatīvais regulējums, kas bremzēja darbu? Pirmo soli vecāku tiesību ierobežošanā, t.i., aizgādības pārtraukšanas jautājumi tiek skatīti bāriņtiesās, bet vai bāriņtiesas laicīgi un objektīvi izvērtē ģimenes, kurās nepietiekoši tiek nodrošināta bērna aprūpe. Jāatzīmē, ka Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas vadītāja I. Kronberga 2017. gada sākumā atzinusi, ka mūsu valstī ir problēmas to institūciju saziņā

un sadarbībā, kas atbild par bērnu tiesību aizsardzību, un daudzas Bērnu tiesību aizsardzības likuma normas ir deklaratīvas un faktiski nedarbojas [1, 2].

Pētījuma mērķis ir izpētīt vai nepastāv tiesiskās un praktiskās problēmas bāriņtiesās jautājumu risināšanā par aizgādības tiesību pārtraukšanu un tieši saistībā ar lietas piekritības noteikšanu pēc deklarētās dzīvesvietas principa ieviešanas Bāriņtiesu likumā. Darbā izmantotas sekojošas izpētes metodes: salīdzinošā, analītiskā, sintēzes metode, indukcijas metode. Darbā pamatā analizēti normatīvie akti, skatīties caur bāriņtiesas lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem prizmu.

Svarīgākās atziņas teorijā un praksē

Saskaņā ar Civillikumā 203. pantā [2] un Bāriņtiesu likumā 22. pantā [3] noteiktiem regulējumiem, aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem realizē tikai bāriņtiesas. Un pašlaik ar Bāriņtiesu likuma VI nodaļas - „Lietu piekritība” 55. pantu, viennozīmīgi tiek regulēts tieši kurai bāriņtiesai ir tiesības lemt konkrētu lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem.

Ja nedaudz paanalizē, ko vispār nozīmē piekritība, tad redzams, ka piekritība Latvijas Civilprocesā tiek raksturota kā tiesai pakļau-

to civillietu sadalījums starp konkrētām tiesas iestādēm.[4,60]. Un tieši saistībā ar aizgādības tiesībām, no Civilprocesa likuma 244.3 panta izriet, ka lietas, kas aizgādības tiesībām, tiek izskatītas pēc vecāku deklarētās dzīvesvietas.[5] Savukārt salīdzinot citos likumos noteikto lietu piekritību redzams, ka Administratīvā procesa likuma 51.pantā noteikts, ka administratīvo lietu izskata iestāde atbilstoši savai kompetencei, kas tai piešķirta ar normatīvo aktu.[6]. Tātad, tā kā bāriņtiesas ir publisko tiesību subjekts, kas darbojas privāto tiesību jomā administratīvajā procesā, tad lietu piekritība tai ir noteikta izrietoši no Administratīvā procesa likuma 51.panta un tālāk no attiecīga Bāriņtiesu likuma panta. Ja skatās kā lietu piekritību tiek noteikta Kriminālprocesa likumā, tad redzams, ka no šī likuma 388.panta izriet, ka pirmstiesas kriminālprocess, tātad izmeklēšana, notiek pēc noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vietas un pat ir noteikts, ka lai nodrošinātu ātrāku un ekonomiskāku pirmstiesas kriminālprocesu, to var uzsākt un izdarīt arī vietā, kur noziedzīgs nodarījums atklāts vai iestājušās tā sekas, kā arī vietā, kur atrodas aizdomās turētais, apsūdzētais, cietušais vai liecinieku vairākums.[7]

No iepriekš minētā var secināt, ka lietas izskatīšanas piekritību iestādē pamatā var noteikt divējādi – var noteikt pēc dzīvesvietas vai pēc kaitējuma nodarījuma izdarīšanas vietas.

Atgriežoties pie Bāriņtiesu likuma 55.panta, redzams, ka šī panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā ir noteikts, ka:

- (1) Lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu vecākiem pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā ir deklarēta bērna vecāku dzīvesvieta.
- (2) Ja bērna vecākiem nav deklarētas dzīvesvietas, lēmumu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu pieņem tā bāriņtiesa, kuras darbības teritorijā bērna vecāki faktiski dzīvo.
- (3) Ja lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu izskatīšanas gaitā mainās personas deklarētā dzīvesvieta, lēmumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu pieņem tā bāriņtiesa, kura lietu uzsākusī.[8]

No minētā uzskaitījuma redzams, ka lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu piekritība bāriņtiesām ir sasaistīta ar teritoriālo piekritību un konkrētāk tieši ar vecāku

deklarēto dzīvesvietu un tikai gadījumā, ja nav deklarētās dzīvesvietas, tad lietu izskata pēc faktiskās dzīvesvietas.

Taču Bāriņtiesu likuma 55. panta nosacījumi nedod regulējumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākiem, kuri par bērniem nerūpējas un Latvijā nav deklarēti, bet, kuru dzīvesvieta reģistrēta jau ārzemēs, savukārt bērns faktiski dzīvo Latvijā. Tādi gadījumi bāriņtiesu praksē ir sastopami arvien biežāk. Šādos gadījumos aizgādības tiesību pārtraukšanas piekritīgā iestāde ir jāmeklē arī citās likumu normās. Piemēram, tad ir jāvadās pēc Civillikuma levdaljas 15. panta noteikumiem, kur noteikts, ka: "Tiesiskās attiecības starp vecākiem un bērnu ir pakļautas Latvijas likumam, ja bērnam noteiktā dzīvesvieta ir Latvijā." [9]. Tāpat šādos gadījumos piekritību var noteikt pēc 1996. gada 19. oktobrī pieņemtās Hāgas konvencijas par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzīšanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem (turpmāk – Hāgas 1996. gada konvencija), kura Latvijā darbojas kopš 2002. gada 31. oktobra. Hāgas 1996. gada konvencijas 5. pantā noteikts, ka: „Bērna personas un īpašumu aizsardzības pasākumu veikšana ir tās Līgumslēdzējas valsts tiesu vai pārvaldes iestāžu jurisdikcijā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.” [10]

Interesanti šķiet, ka no iepriekš minētā redzams, ka saistībā ar dzīvesvietu ir atrodami vairāki jēdzieni: "deklarētā dzīvesvieta", „reģistrētā dzīvesvieta”, "faktiskā dzīvesvieta", „pastāvīgā dzīvesvieta” un „noteiktā dzīvesvieta”. Rodas jautājums, kas īsti ir personas dzīvesvieta un kāpēc nosakot lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu piekritību bāriņtiesās, ir izvēlēts tieši vecāku deklarētās dzīvesvietas princips?

Juridiskajā literatūrā ir izteikts viedoklis, kuram arī autore pievienojas, proti, ka dzīvesvietas jēdziens ir samērā nenoteikts tādā nozīmē, ka saskaņā ar Civillikuma 7. pantu vienai personai var būt vairākas dzīvesvietas. Arī praksē viena daļa juristu uzskata, ka tā ir vieta, kur persona reāli dzīvo, bet citi – ka tā ir deklarētā dzīvesvieta.[11, 103] Civillikuma 7.pantā ir noteikts, ka Dzīves vieta (domicils) ir tā vieta, kur persona ir labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur pastāvīgi dzīvot vai darboties.[12.] Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. panta pirmā daļā noteikts, ka „Dzīvesvieta ir

jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats un kuru šī persona atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.[13] Redzams, ka šeit atrodama definīcija dzīvesvietai, bet ne deklarētajai dzīvesvietai. Taču no Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 1.panta izriet, ka galvenais dzīvesvietas deklarēšanas mērķis ir būt personai sasniedzamai tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību.[14.]. Likuma mērķis nav uzlikt par pienākumu personai būt sasniedzamai tur, kur viņa patiešām dzīvo, kas viennozīmīgi arī būtu visoptimālākais sasniedzamības nosacījums. Savukārt par „reģistrēto dzīvesvietu” skaidrojums atrodams Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 10. pantā. Proti, no šīs normas izriet, ka dzīvesvietas reģistrācija notiek pēc iestādes iniciatīvas tajā adresē, kurā pati iestāde ir konstatējusi personas dzīvesvietu, ja persona pati savu dzīvesvietu nav deklarējusi.[15.] No tā var secināt, ka dzīvesvietas reģistrācija, nav tas pats, kas dzīvesvietas deklarācija. Taču saprotams, ka reģistrētā dzīvesvieta ir tā pati faktiskā dzīvesvieta, tas ir dzīvesvieta, kur persona fiziski ir atrodama, nevis vieta, kur viņa ierodas pēc vēstulēm, kā tas var būt pie deklarētās dzīvesvietas.

Parasti rodas jautājums, kas ir “pastāvīgā dzīvesvieta”, par ko minēts Hāgas 1996. gada konvencijas 5. pantā. Jēdziena “pastāvīga dzīvesvieta” skaidrojums ir dots Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 16. decembra spriedumā Lietā Nr. A42494008 SKA-730/2010. Proti, ka: „Jēdziena „pastāvīgā dzīvesvieta” izpratnei ir ņemama vērā jēdziena „parastā dzīvesvieta” izpratne piemērojot Padomes Regulu Nr.1408/71. Parastā dzīvesvieta ir tā vieta, kur persona turpina parasti dzīvot un kurā atrodas tās parasto interešu centrs. Dzīvesvietas noteikšanā vienlīdz ir jāpamatojas gan uz subjektīvajiem apstākļiem (personas griba), gan objektīvajiem apstākļiem (ārējie dzīves apstākļi), kas var būt saistīti arī ar personas tiesībām uzturēties kādā noteiktā valstī. Lai noteiktu dzīvesvietu, kurā atrodas personas parasto interešu centrs, vērā ņemams ne tikai personas ģimenes stāvoklis un ģimenes atrašanās vieta, bet arī tie apstākļi, kuru dēļ persona ir aizbraukusi, tās no-

darbinātības veids citā valstī, kā arī dzīvošanas ilgums un nepārtrauktība pirms nodarbinātības uzsākšanas, prombūtnes ilgums un iemesli (personas attieksme pret prombūtni), nodoms, kā tas izriet no lietas apstākļiem kopumā, atgriezties tajā vietā, kur persona dzīvoja pirms nodarbinātības uzsākšanas.”[16]. Savukārt Eiropas tiesa šajā sakarā devusi prejudiciālu 2009. gada 2. aprīļa spriedumu - „pastāvīgās dzīvesvietas” jēdziens Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punkta izpratnē ir jāinterpretē tādējādi, ka šī dzīvesvieta atbilst vietai, ko raksturo bērna zināma integrācija sociālajā un ģimenes vidē. Šajā sakarā vērā it īpaši ir jāņem ilgums, regularitāte, apstākļi, uzturēšanās dalībvalsts teritorijā, kā arī ģimenes pārceļšanās šajā valstī iemesli, bērna pilsonība, izglītošanas vieta un apstākļi, valodu zināšanas, kā arī bērna ģimenes un sociālie sakari minētajā valstī. Bērna pastāvīgā dzīvesvieta ir jānosaka valsts tiesai, ņemot vērā visus katrā konkrētā gadījumā pastāvošos faktiskos apstākļus”[17.]. No minētā sprieduma izriet, ka galvenais pastāvīgās dzīvesvietas nosacījums ir personas zināma integrācija sociālajā un ģimenes vidē, personas parasto interešu centrs, ilgums, regularitāte, apstākļi, uzturēšanās teritorijā.

Pēc šiem tiesu spriedumiem ir saprotams, ka, lai noteiktu lietu izskatīšanas piekritību, jautājumos, kas saistīti ar bērniem, ir atzīts, ka svarīgāka ir tieši pastāvīgā dzīvesvieta, kas vairāk saistās ar reālu dzīvesvietas faktu, ar reālu piesaisti konkrētai vietai, nevis deklarēšanas dzīvesvietā, kā tas ir noteikts Bāriņtiesu likumā. Autorei šāds pastāvīgās dzīvesvietas princips, lai noteiktu lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu piekritību konkrētai bāriņtiesai, šķiet būtu piemērotāks nekā deklarētās dzīvesvietas princips, jo diemžēl deklarētās dzīvesvietas princips bāriņtiesu darbā dažkārt rada sarežģījumus it īpaši, ja deklarētā dzīvesvieta nesaskrīt ar pastāvīgo. Lietas skatīšana pēc pastāvīgās dzīvesvietas ietaupītu lietas izskatīšanas laiku, līdzekļus, lietu varētu objektīvāk izvērtēt, kas mazinātu rīksu pieņemt nekvalitatīvu lēmumu.

Šajā sakarā visvairāk problēmas ir ar bāriņtiesas priekšsēdētāja vai bāriņtiesas locekļu vienpersoniskā lēmuma operatīvu un pamatotu pieņemšanu gadījumā, ja bērna vecāki deklarējuši dzīvesvietu vienā administratīvā teritorijā,

bet bērnu no vecāku pastāvīgās dzīvesvietas, kas ir citā administratīvā teritorijā, steidzami ir izņēmusi policija. Šādos gadījumos policija ziņojumu par bērna izņemšanu nosūta vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesai, kurai uz policijas ziņojuma pamata, pēc Bāriņtiesu likuma 55. panta pirmās daļas piekritības jāpieņem vienpersoniskais lēmums. Savukārt pēc Bērnu tiesību aizsardzības likuma 27.panta 43 daļas šis lēmums jāpieņem jau nakamajā darb dienā pēc informācijas saņemšanas.[18.] No minētā redzams, ka bāriņtiesai lēmums jāpieņem steidzami, līdz ar to gadījuma izvērtēšana arī jāveic steidzami. Kā to operatīvi izdarīt, lai pieņemtu objektīvi pamatotu lēmumu, lai vislabāk aizsargātu bērnu, ievērotu viņa tiesības? Būtu ieteicams vienpersonisko lēmumu šādos gadījumos pieņemt tai bāriņtiesai, kuras teritorijā policija ir atklājusi pārkāpumu – tātad vecāku pastāvīgās dzīvesvietas bāriņtiesai, jo šī bāriņtiesa viennozīmīgi var objektīvāk un ātrāk uz vietas izvērtēt visus lietas apstākļus un iespējams nemaz nav nepieciešama tik radikāla iejaukšanās kā aizgādības tiesību pārtraukšana.

Jāatzīmē, ka bāriņtiesās lietu par aizgādības tiesību atņemšanu un arī citu lietu izskatīšana ir specifiska. Pirmkārt, lietas izskatīšanu nevar vilcināt – jāizskat pēc iespējas ātrāk, dažkārt nevilcinoties, jo jāaizsargā bērna intereses. Otrkārt lietā pierādījumus iegūst pati bāriņtiesa. Bāriņtiesa neizmeklē un neizskata lietu kā vispārējās jurisdikcijas tiesa. Bāriņtiesa lietu neizskata tikai sēdē un nevērtē tikai citu personu, iestāžu iesniegtos dokumentus, pierādījumus. Piemēram, lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu būtībā tiek uzsāktas, jo ir nodarīts kaitējums bērnam, bet tas vēl ir jāpierāda, tāpēc bāriņtiesa veic izmeklēšanu, pierādījumu iegūšanu, bez rakstisku pierādījumu pieprasīšanas no citām iestādēm (skolas ātrsniecības iestādes u.c.), arī pati klātienē apseko ģimeni, vērtē kopumā ģimeni, veic sarunas ar vecākiem, bērniem, iegūst informāciju aptaujājot kaimiņus, ārstus, skolotājus, ģimenes radniekus, u.t. Bāriņtiesa meklē un izvērtē arī resursus, lai no ģimenes bērni nebūtu jāizņem, jo Bāriņtiesu likuma 23. panta 2.1 daļā paredzēts, ka bāriņtiesa pirms vienpersoniska lēmuma pieņemšanas par bērna šķiršanu no ģimenes primāri izvērtē iespējas novērst dzīvības un veselības apdraudējumu bērnam, paliekot ģimenē, un, ja to nav iespējams novērst ar līdzekļiem (pagaidu

aizsardzība pret vardarbību, bērna nodošana citas personas, ar kuru bērnam ir emocionāla saikne, īslaicīgā aprūpē drošos apstākļos u.tml.), kuri mazāk ierobežo bērna tiesības uzaugt ģimenē, tā lemj par bērna šķiršanu no ģimenes.[19.] Visas iepriekš minētās darbības viennozīmīgi ir labāk veikt bāriņtiesai, kuras teritorijā bērna vecāki dzīvo, kur vecāki ir integrējušies sociālajā un ģimenes vidē, kur notiek visa ģimenes dzīve, arī nodarījums bērnam – tātad, pēc pastāvīgās dzīvesvietas, kas ir arī tā saucamā nodarījuma izdarīšanas vieta.

Pastāvīgās dzīvesvietas piekritība jautājumos par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu, būtu ērtāks un izvērtēšanas ziņā pareizāks risinājums ne tikai skatoties no bāriņtiesu skatpunkta, bet arī tas būtu ērtāks pašiem vecākiem un bērniem. Vecākiem noteikti ērtāk, kā finansiālā ziņā, tā arī laika patēriņa ziņā, ir sadarboties ar bāriņtiesu, kura ir viņu pastāvīgai dzīvesvietai tuvāk.

Protams, Bāriņtiesu likuma 17.panta 4.punktā ir paredzēta bāriņtiesu sadarbība[20], taču sadarbība tomēr lietas izskatīšanu paldzina, jo nepārtraukti jāsaskaņo lietas izmeklēšana, pārbaudāmie fakti, uzdodamie jautājumi un dažkārt tāpēc ir grūti izpildīt Bērnu tiesību aizsardzības likumā 20. panta pirmā daļā noteikto, ka iesniegumi un sūdzības, kas saistītas ar bērna tiesību aizsardzību, izskatāmas nekavējoties.[21] Kā arī praktiskā pieredze bāriņtiesas darbā ir atklājusi vēl kādu negatīvu aspektu bāriņtiesu sadarbībā jautājumā par aizgādības tiesību pārtraukšanu. Proti, vecāku faktiskās dzīvesvietas bāriņtiesa, pēc vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa lūguma, ne reti ģimenes izpēti uz vietas veic tikai formāli, īsti neiedziļinoties ģimenes problēmās. Tas visticamāk saistīts ar atbildības sfēru – par noteikto ģimeni atbild tā bāriņtiesa, kura pieņem lēmumu, tātad pašlaik, vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa. No otras puses, ja vecāku pastāvīgās dzīvesvietas bāriņtiesa, pēc vecāku deklarētā dzīvesvietas lūguma noskaidrot apstākļus ģimenē, ļoti apzinīgi pieietu izmeklēšanas darbībām, tad šī bāriņtiesa būtībā visu izmeklēšanas darbu arī veiktu, bet otra bāriņtiesai tikai atliktu veikt vienu darbību – pieņemt lietā lēmumu uz otras bāriņtiesas veiktās izmeklēšanas pamata. Vai tas ir racionāli – vienai bāriņtiesai veikt visas darbības, pārsūtīt visus izmeklēšanas dokumentus, lai lēmumu pieņemtu otra bāriņtiesa.

Tādā gadījumā tad Bāriņtiesu likuma 55. pantu varētu vismaz papildināt ar vēl vienu daļu, nosakot sekojošo, ja bērna vecāku deklarētā dzīvesvieta nesakrīt ar faktisko dzīvesvietu, bērna vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa pieprasa bērna vecāku faktiskās dzīvesvietas bāriņtiesas atzinumu par aizgādības tiesību pārtraukšanas nepieciešamību.

Autore savā bāriņtiesas darba praksē ir konstatējusi ne mazums gadījumu, kad vecāki tikai formāli piedeklarējas kādā pašvaldībā, bet faktiski dzīvo tur pat nemaz negrasās. Turklāt pašlaik likums pieļauj formālu deklarēšanos dzīvesvietā. Autore šos „formālos” deklarēšanās iemeslus ir konstatējusi vairākus. Pirmkārt, par nedeklarēšanos Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā 186.panta otrā daļā paredzēts sods [22], tāpēc persona, ja viņai nav deklarētās dzīvesvietas, lai viņu nesodītu, dzīvesvietu deklarē tur, kur viņai to ir iespējams izdarīt. Jāsaka, ka minētā gadījumā nedarbojas Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3. panta pirmajā daļā noteiktais, ka dzīvesvieta ir jebkura personas brīvi izraudzīta ar nekustamo īpašumu saistīta vieta (ar adresi), kurā persona labprātīgi apmetusies ar tieši vai klusējot izteiktu nodomu tur dzīvot, kurā dzīvot tai ir tiesisks pamats.... Toties zināmā mērā “iedarbināti” ir minētās normas pēdējie nosacījumi par to, ka persona šo dzīvesvietu atzīst par vietu, kur tā sasniedzama tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību. [23] Otrkārt, pie „formālas” deklarēšanās noved arī tas, ka personas izvēlētas mājvietas izīrētājs dažkārt neatļauj mājvietā īrniekiem deklarēties, kaut noslēgts īres līgums. Protams, šāds aizliegums nav likumīgs, bet diemžēl īrnieki tam piekrīt, jo negrib zaudēt mājvietu, kas dažkārt arī rada risku zaudēt darbu. Un treškārt, dažkārt vecāki dzīvesvietu konkrētā pašvaldībā deklarē „formāli” gadījumos, ja bērna vecāki ir konfliktējošās attiecībās, piemēram, ar noteiktu bāriņtiesu, sociālo dienestu, vai arī, ja vecāki uzskata, ka cita noteikta bāriņtiesa ātrāk un objektīvāk izlems ar bērnu saistītu lietu. Autore uzskata, ka Dzīvesvietas deklarēšanas likuma mērķis – personai būt sasniedzamai tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, bāriņtiesas darbības kontekstā, nav pietiekošs. Bāriņtiesai, kura lemj arī par tik svarīgu jautājumu kā bērna šķiršana no vecākiem, nepietiek ar to, ka vecāks bāriņtiesai ir sasniedzams tikai kā adresāts ar vēstuli palīdzību. Bāriņtiesai ir nepieciešams, lai bāriņtiesai

ir iespējas pašai izpētīt situāciju ģimenē, jo bāriņtiesa atbild par savu lēmumu pamatotību, atbild par to, lai tiktu ievērotas bērna labākās intereses.

Pētījuma rezultāti un to izvērtējums

Pētījumā tika izmantotas sekojošas izpētes metodes: salīdzinošā, analītiskā, sintēzes metode, indukcijas metode. Tika salīdzināti normatīvo aktu nosacījumi ar praktisko pielietojamību saistībā ar aizgādības tiesību pārtraukšanu. Ņemot vērā praksi bāriņtiesas darbā - ierosinot bāriņtiesā lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu un vācot pierādījumus lietās par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu, pieņemot lēmumus, tika analizēts, vai un kā Bāriņtiesas likumā ieviestais deklarētās dzīvesvietas princips, nosakot lietu piekritību aizgādības pārtraukšanas lietās, ietekmē lietas izmeklēšanu, lēmuma pieņemšanu. Darba ierobežotā apjoma dēļ, netika norādītas, analizētas un salīdzinātas konkrētas bāriņtiesu lietas.

Ne vienmēr bāriņtiesai, nosakot lietas izskatīšanas piekritību jautājumos par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu, piemērots ir vecāku deklarētās dzīvesvietas princips. Viennozīmīgi lietas piekritības noteikšana pēc deklarētās dzīvesvietas rada noteiktu skaidrību par to, kurai bāriņtiesai piekrīt lietas izskatīšana, bet tomēr lietas laicīgai un objektīvai izskatīšanai tas traucē, ja deklarētā dzīvesvieta nesakrīt ar pastāvīgo vecāku dzīvesvietu. Sekojoši tas rada risku ievērot bērnu labākās intereses, rada risku ievērot vecāka nevainīguma prezumciju.

Apkopojot visu izpēti, tika doti arī daži ierosinājumu varianti, kas varētu palīdzēt bāriņtiesām objektīvāk un optimālākā termiņā risināt aizgādības tiesību pārtraukšanas jautājumus. Pirmkārt, normatīvajos aktos būtu ieviešams pastāvīgās dzīvesvietas jēdziens. Visoptimālāk būtu, ja piekritība lietās par aizgādības tiesību pārtraukšanu, būtu sasaistīta ar vecāku pastāvīgo dzīvesvietu – ar vietu ko raksturo vecāku integrācija sociālajā vidē, ģimenē. Tikai neskaidros gadījumos par dzīvesvietu, varētu jautājumu skatīt pēc vecāku deklarētās dzīvesvietas. Ja piekritība minētajā jautājumā būtu bāriņtiesai pēc vecāka pastāvīgās dzīvesvietas, ietaupītos resursi, kas tiek tērēti liekās sarakstēs, ietaupītos laiks, un arī lietas apstākļu izvērtēšana būtu objektīvāka. Kā arī lietu izskatot pēc vecāku pa-

stāvīgās dzīvesvietas, ir lielāka iespēja, ka uz bāriņtiesas sēdēm ierodas vecāki, kas arī ir ļoti svarīgi, lai pieņemtu patiesi objektīvu lēmumu.

Otrkārt, ņemot vērā visu iepriekš minēto, saistībā ar lietu piekritību par aizgādības tiesību pārtraukšanu, ja tomēr lietu piekritība paliek pēc dzīvesvietas deklarēšanās principa, lai lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu objektīvāk un optimālā termiņā bāriņtiesā būtu iespējams izskatīt, autore iesaka Bāriņtiesu likuma 55. pantu papildināt ar ceturto daļu, kurā līdzīgi kā Civilprocesa likuma 32.1 pantā pirmajā daļā, būtu noteikta lietas nodošana citas bāriņtiesas izskatīšanai.[24]. Proti: ja bērna vecāki ilgstoši (vismaz vienu gadu) nav dzīvojuši savā deklarētajā dzīvesvietā, tad vecāku deklarētās dzīvesvietas bāriņtiesa var lūgt bērna pastāvīgās dzīvesvietas bāriņtiesu, lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu izskatīšanu, veikt vecāku pastāvīgās dzīvesvietas bāriņtiesai, ja lietas izskatīšana pēc būtības vēl nav uzsākta un, nodot lietu citai bāriņtiesai, var panākt lietas ātrāku un objektīvāku izskatīšanu un vecāka faktiskās dzīvesvietas bāriņtiesa tam piekrit.

Secinājumi, ieteikumi

Dzīvesvietas jēdziens ir samērā nenoteikts. Tas var radīt neskaidrības un vēl jo vairāk tāpēc, ka vienai personai var būt vairākas dzīvesvie-

tas – kad persona kādā vietā dzīvo pastāvīgi, kad persona kādā vietā faktiski dzīvo tikai kādu laiku, kad persona, kādā vietā ir tikai deklarējusies, vai tikai reģistrēta.

Pašlaik likums pieļauj formālu deklarēšanos dzīvesvietā, un formālā vecāku vai ģimenes kopumā deklarēšanās kādā noteiktā adresē citā administratīvajā teritorijā.

Pašlaik normatīvie akti paredz, ka bāriņtiesās lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu piekritība ir sasaistīta ar vecāku deklarēto dzīvesvietu, un tikai gadījumā ja nav deklarētās dzīvesvietas, tad lietu bāriņtiesa izskata pēc vecāku faktiskās dzīvesvietas.

Lietu par aizgādības tiesību pārtraukšanu izskatīšanas piekritība bāriņtiesām pēc vecāku deklarētās dzīvesvietas principa bāriņtiesu darbā rada sarežģījumus gadījumos, kad vecāki faktiski pastāvīgi dzīvo vienā administratīvajā teritorijā, bet deklarējušies citā administratīvajā teritorijā.

Pastāvīgās dzīvesvietas princips, lai noteiktu lietas par aizgādības tiesību pārtraukšanu vai atjaunošanu piekritību, un šīs lietas tālāk arī objektīvi un operatīvi izskatītu, būtu piemērotāks nekā deklarētās dzīvesvietas princips.

Tikai dzīvesvietas noteikšanas neskaidros gadījumos, varētu jautājumu par aizgādības tiesību pārtraukšanu skatīt pēc vecāku deklarētās dzīvesvietas.

Literatūras avoti

1. Gailīte D. Baļķis un skabarga.// Jurista Vārds.- Nr.3 (957), (2017).2.lpp.
2. Civillikums, 203.pants. Pieņemts 28.01.1937. Stājas spēkā: 01.09.1992. Publicēts: „Valdības Vēstnesis” 41, 2002.1937., ar grozījumiem uz: 03.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 227(5545), 19.11.2015.
3. Bāriņtiesu likums, 22.pants. Pieņemts: 22.06.2006. Stājas spēkā: 01.01.2007. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 107(3475), 07.07.2006., ar grozījumiem, kas stājas spēkā: 03.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 227(5545), 19.11.2015.
4. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006,-60.lpp.
5. Civilprocesa likums, 244.3 pants. Pieņemts: 14.10.1998. stājas spēkā: 01.03.1999. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 326/330(1387/1391), 03.11.1998, ar grozījumiem, stājas spēkā: 29.02.2016. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 31.(5603), 15.02.2016.
6. Administratīvā procesa likums, 51. Pants. Pieņemts:25.10.2001. Stājas spēkā 01.02.2004. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis” 164 (2551), 14.11.2001., “Ziņotājs”, 23, 13.12.2001.
7. Kriminālprocesa likums, 388.pants. Pieņemts: 21.04.2005. stājas spēkā: 01.10.2005. Publicēts: 74 (3232), 11.05.2005., “Ziņotājs”, 11, 09.06.2005.
8. Bāriņtiesu likums, 55. pants.
9. Civillikums, 15. pants.

10. Par Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzišanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem. Pieņemts: 17.10.2002. Stājās spēkā: 31.10.2002. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 158 (2733), 31.10.2002.
11. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodana). Otrais papildinātais izdevums./ sagatavojis autoru kolektīvs G.Aigars, G. Davidoviņš, D.Ose u.c. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.-103 lpp.
12. Civillikums, 7. pants.
13. Dzīvesvietas deklarēšanas likums, 3.pants. Pieņemts: 20.06.2002. Stājās spēkā: 01.07.2003. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 104(2679), 10.07.2002., ar grozījumiem, kas stājās spēkā: 01.07.2016. Publicēts s: „Latvijas Vēstnesis”, 208(5526), 23.10.2015.
14. Dzīvesvietas deklarēšanas likums, 1.pants.
15. Dzīvesvietas deklarēšanas likums, 10.pants.
16. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 16. decembra spriedums Lietā Nr. A42494008 SKA-730/2010 [tiešsaiste]. [skatīts 18.03.2017.] Pieejams: t.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2010/ska_730_2010.pdf.
17. Eiropas tiesas lieta C-523/07: Tiesas (trešā palāta) 2009. gada 2. aprīļa spriedums. [tiešsaiste] [skatīts 18.03.2017.]. Pieejams: ur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A62007CA0523 -
18. Bērnu tiesību aizsardzības likums, 27. panta 43 daļa. Pieņemts: 19.06.1998. Stājās spēkā: 22.07.1998. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 199/200 (1260/1261), 08.07.1998., ar grozījumiem, kas stājās spēkā: 29.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 245(5563), 15.12.2015.
19. Bāriņtiesu likums, 23. panta 2.1 daļa.
20. Bāriņtiesu likums, 17.panta. 4..punkts..
21. Bērnu tiesību aizsardzības likums, 20. panta pirmā daļa.
22. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss, 186.panta otrā daļa. Pieņemts: 07.12.1984. stājās spēkā: 01.07.1985. Publicēts: “Ziņotājs”, 51,20.12.1984.
23. Dzīvesvietas deklarēšanas likums, 3. panta pirmajā daļa
24. Civilprocesa likums, 32.1 pantā pirmajā daļa. Pieņemts: 14.10.1998. stājās spēkā: 01.03.1999. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 326/330(1387/1391), 03.11.1998, ar grozījumiem, stājās spēkā: 29.02.2016. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 31.(5603), 15.02.2016.

Normatīvo aktu un literatūras avotu bibliogrāfiskais saraksts

1. Par Hāgas konvenciju par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, atzišanu, izpildi un sadarbību attiecībā uz vecāku atbildību un bērnu aizsardzības pasākumiem. Pieņemts: 17.10.2002. Stājās spēkā: 31.10.2002. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 158 (2733), 31.10.2002.
2. Bāriņtiesu likums. Pieņemts: 22.06.2006. Stājās spēkā: 01.01.2007. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 107(3475), 07.07.2006., ar grozījumiem, kas stājās spēkā” 03.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 227(5545), 19.11.2015.
3. Kriminālprocesa likums. Pieņemts: 21.04.2005. Stājās spēkā: 01.10.2005. Publicēts: 74 (3232), 11.05.2005., “Ziņotājs”, 11, 09.06.2005
4. Dzīvesvietas deklarēšanas likums. Pieņemts: 20.06.2002. Stājās spēkā: 01.07.2003. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 104(2679), 10.07.2002., ar grozījumiem, kas stājās spēkā: 01.07.2016. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 208(5526), 23.10.2015.
5. Administratīvā procesa likums. Pieņemts: 25.10.2001. Stājās spēkā 01.02.2004. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis” 164 (2551), 14.11.2001., “Ziņotājs”, 23, 13.12.2001.
6. Civilprocesa likums. Pieņemts: 14.10.1998. Stājās spēkā: 01.03.1999. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 326/330(1387/1391), 03.11.1998, ar grozījumiem, kas spēkā: 29.02.2016. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 31.(5603), 15.02.2016.
7. Bērnu tiesību aizsardzības likums. Pieņemts: 19.06.1998. Stājās spēkā: 22.07.1998. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 199/200 (1260/1261), 08.07.1998., ar grozījumiem, kas stājās spēkā: 29.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 245(5563), 15.12.2015.
8. Civillikums. Pieņemts 28.01.1937. Stājās spēkā: 01.09.1992. Publicēts: „Valdības Vēstnesis” 41, 2002.1937., ar grozījumiem uz: 03.12.2015. Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 227(5545), 19.11.2015.

9. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss. Pieņemts: 07.12.1984. Stājās spēkā: 01.07.1985. Publicēts: „Ziņotājs”, 51,20.12.1984.
10. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28. nodaļa). Otrais papildinātais izdevums./ sagatavojis autoru kolektīvs G.Aigars, G. Davidovičs, D.Ose u.c. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016.-715 lpp.
11. Civilprocesa likuma komentāri. Trešais papildinātais izdevums. Autoru kolektīvs prof. K. Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcija. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006,-216.lpp.
12. Gailīte D. Baļķis un skabarga.// Jurista Vārds.- Nr.3 (957), (2017).
13. Eiropas tiesas lieta C-523/07: Tiesas (trešā palāta) 2009. gada 2. aprīļa spriedums. [tiešsaiste] [skatīts 18.03.2017.]. Pieejams: ur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A62007CA0523 -
14. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2010. gada 16. decembra spriedums Lietā Nr. A42494008 SKA-730/2010 [tiešsaiste]. [skatīts 18.03.2017.] Pieejams: t.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2010/ska_730_2010.pdf.

References

1. CONVENTION ON JURISDICTION, APPLICABLE LAW, RECOGNITION, ENFORCEMENT AND CO-OPERATION IN RESPECT OF PARENTAL RESPONSIBILITY AND MEASURES FOR THE PROTECTION OF CHILDREN. Adopted: 17.10.2002. Shall enter into force: 31.10.2002. Published in: “Latvian Journal” 158 (2733), 31.10.2002.
2. Law On Orphan’s Courts. Adopted: 22.06.2006. Shall enter into force: 01.01.2007. Published in: “Latvian Journal” 227(5545), 19.11.2015.
3. Criminal Procedure Law. Adopted: 21.04.2005. Shall enter into force: 01.10.2005. Published in: “Latvian Journal” 74 (3232), 11.05.2005.
4. Declaration of Place of Residence Law. Adopted: 20.06.2002. Shall enter into force: 01.07.2003. Published in: “Latvian Journal” 208(5526), 23.10.2015.
5. Administrative Procedure Law. Adopted: 25.10.2001. Shall enter into force: 01.02.2004. Published in: “Latvian Journal” 164 (2551), 14.11.2001.
6. Civil Procedure Law. Adopted: 14.10.1998. Shall enter into force: 01.03.1999. Published in: “Latvian Journal” 326/330(1387/1391), 03.11.1998.
7. Protection of the Rights of the Child Law. Adopted: 19.06.1998. Shall enter into force: 22.07.1998. Published in: “Latvian Journal” 199/200 (1260/1261), 08.07.1998.
8. THE CIVIL LAW. Adopted: 28.01.1937. Shall enter into force: 01.09.1992. Published in: “Government Gazette” 41, 2002.1937.
9. Latvian Administrative Violations Code. Adopted: 07.12.1984. Shall enter into force: 01.07.1985. Published in: “Rapporteur” 51,20.12.1984
10. Civil Procedure Law comments. I part (1-28. Chapter). Second extended edition. / prepared by a group of authors G.Aigars, G. Davidovius, D.Ose and others, Prof. K. Torgans scientific version. - Riga: Courthouses agency, 2016.-715.p.
11. Civil Procedure Law comments. Third extended edition. Authors collectiveK. Prof.Torgans general scientific wording. Riga: Courthouses agency, 2006.- 2016 p.
12. Gailite D. Beam and splinter.// Lawyer’s name.- No.3 (957), (2017).
13. The European Court of Justice in Case C-523/07: (Third Chamber), 2 April 2009 judgment.[Online][Viewed 18.03.2017]. Available: -lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A62007CA0523 -
14. Latvian Republic Supreme Court Senate Department of Administrative Cases 16 December 2010 in Case No. A42494008 SKA-730/2010.[Online][Viewed18.03.2017].Available: t.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2010/ska_730_2010.pdf

Summary

Nowadays, mutual relationship between parents and children is regulated by already written laws and, in case of breaching them, the state or local institutions interfere with the regulation of the family members' relationship. However, the world and Latvia experience problems with fulfilling parental obligations that might lead to violating children's rights and, as a result, terminating the custody rights. How is this termination carried out from the legal and practical point of view? Who evaluates claims and investigates cases on custody right termination? The regulations state that the custody termination questions are investigated in the Orphan's Court corresponding to the declared place of residence of the parents. But do the Orphan's court evaluate families where child care is not enough ensured in a timely manner and objectively? Are children sufficiently protected?

Research aim: to investigate whether there are legal and practical problems with solving custody court questions on custody right termination directly in relation to jurisdiction. **Research task:** research whether and how the introduction of the declared place of residence principle in the Law on Orphan's Courts promotes or hinders the decision making process on custody rights in Orphan's courts. **Conclusions:** the notion of place of residence is quite ambiguous. There are several notions connected to place of residence: declared place of residence, registered place of residence, actual place of residence, current place of residence and defined place of residence. That can create misunderstandings and - even more - the fact that one person can have several places of residence. It is sometimes difficult to investigate the reasoning behind the termination of custody rights in a timely and objective manner if the cases are investigated by the parents' declared place of residence principle. That is difficult to do in cases where the declared place of residence of the parents does not match with their actual place of residence. Orphan's courts work only within their administrative territory, though they can cooperate with other Orphan's courts. Unfortunately, the cooperation process delays the case and more resources are put in. The research concludes that the jurisdiction of custody right termination or renewal cases should be connected to the actual parents' place of residence - the place that characterizes the integration of the parents in the social environment, the place where the ruling Orphan's court can investigate the family onsite. Only in questions of ambiguity should the cases be investigated by the parents' declared place of residence.